

על הקשר הנרקם עתה בתוככי מפא"י

מי יאכר א

מאז זכה גלילי לתואר של שר-בליתיק ולחדר נאה במשרד ראש-הממשלה, הוא סובל מתת-התעסוקה. אין משתנים אותו באמת בהכרעות פוליטיות וצבאיות. הוא לא הפך, כפי שקיוו חסידיו, למנהיג האמיתי של מדינות-הבטחון. יועציו הצעירים של אשכול מזלזלים בו, רואים בו שריד של העבר, אגדה שאין בה ממשות אקטואליות.

גולדה מאיר, לעומת זאת, מקרבת את גלילי ומתייעצת עימו בעניינים פוליטיים. שניהם — גולדה וגלילי — אינם יכולים להשלים עם מצבם כעומדים מן הצד, ללא השפעה ממשית כלשהי על מהלך העניינים.

גם הניגוד בין אחדות-העבודה השמאלית וספיר הימני שוב אינו בולט כליכך. מגשר עליו יגאד אלון, שהפך את עצמו לאחד מעמודי התווך של המדיניות הכלכלית של ספיר.

טרומבוזה ברגליה) היתה גולדה בטוחה שהיא תוסיף לנהל את המדיניות מאחורי-הקלעים. היא מזלזלת באכא אכן, לא העלתה כלל על דעתה כי אכן ימלא תפקיד של ממש בשטח זה.

למעשה קרה ההיפך. אכא אכן השתלט לגמרי על מדיניות-החוק, תוך תיאום קרוב מאד עם ראש-הממשלה. השניים מצאו לשון משותפת בכל העניינים. גולדה נמצאת לגמרי מחוץ לתמונה.

יש לכך השלכות מדיניות. אשכול ואבן סבורים שיש להרחיב בדיבורים על שלום עם הערבים (אף שאינם מוכנים לממש הכרזות אלה ביוזמות של ממש). הם גם מאמינים בהתקרבות לברית-המועצות. ואילו גולדה היא בן-גוריוניסטית קנאית בכל הנוגע לערבים, והיא עצמה תרמה

כמה כוח יש להם?

מה הכוח הממשי שבידי טרויקה זו? כמה כוח תוכל לגייס, במיקרה של הכרעה?

כוחה של גולדה נעוץ, בעיקר, ביוקרה האישית הרבה שצברה בצניבור ובמפלגה. היא גם מחזיקה בעמדת-מפתח — מוכירות המפלגה — אך עדיין לא ברור אם הצליחה להטות חפקיד זה לעמדת-כוח ממשית.

יש הסבורים כי היא תשתף פעולה עם שרגא נצר, שקרנו ירדה כימי אשכול, וכי נצר יספק לה את הכוח המפלגתי החסר לה.

לגלילי אין כוח ממשי. אבל הוא יכול למנוע את הפיכת אחדות-העבודה לחיל-עוז של אשכול. במיקרה מינימלי, יוכל לנטרל את אחדות-העבודה בשעת המיבחן. במיקרה המכסימלי יוכל לגייס את אחדות-העבודה לטובת ספיר.

הכוח הממשי העיקרי מונח בידי ספיר. זהו כוח שאין לזלזל בו.

את שיטתו של ספיר הגדיר אחד מיריביו: "אין מומחה כמוהו לחולשות האדם. הוא יודע מה חולשתו של כל איש: אחד אוהב כסף, שני רוצה בכבוד ובמעמד, שלישי אוהב את הנאות החיים. ספיר מספק לכל אחד מה שהוא רוצה. בידיו מרוכזות כל טובות-ההנאה של המדינה, והוא מחלק אותן בשכל. אנשים ללא-ספור חייבים לספיר חוב כלשהו, והוא ינצל זאת בשעת הצורך."

כימי הפילוג ניצל זאת ספיר לטובת מפא"י, נגד רפ"י. בבחירות האחרונות ניצל זאת למען הנצחון של את"א. מחר יוכל לנצל זאת נגד אשכול.

המיסטר הקיים בכלכלה נותן בידי אדם כמו ספיר כוח אדיר. כי לפי החוקים הקיימים, אין לשום אדם זכויות

גולדה

תרומה מכרעת לקילקול היחסים עם ברית-המועצות, כשהיתה שגרירה במוסקבה.

לכן יושבת גולדה מן הצד וחורקת שיניים. היא מרגישה את עצמה מקופחת. לעצמה ולידידה היא מסבירה כי אשכול ואבן הורסים את המדיניות הישראלית.

● **פינחס ספיר** אינו נוטר ונוקם כמו גולדה. הכוח המניע אותו הוא בטחון העצמי העצום.

ספיר רואה את עצמו כמנהיג סבעי, היודע להחליט החלטות, להשפיע על אנשים ולדרוס כל התנגדות. הוא מאמין כי אשכול מצטיין בתכונות הפוכות, וכי על כן אינו צריך להיות מנהיג המדינה.

אשכול סבור כי שיטתו הגסות של ספיר מעוררות התנגדות מיותרת, והוא מנסה לפשר בין ספיר והכוחות האחרים הפועלים במשק. זה מרגיז את ספיר, הרואה בכך סימנים של חולשה.

ספיר לוחם על מעמדו כיורשיהעציר. הוא חושש שבמרוצת הימים עלולים לקום מועמי דים חדשים לירושה זו, למשל אכא אבן. לכן הוא רוצה לפלס כל מתחרה אפשרי, לפנות את הדרך אל הירושה.

● **ישראל גלילי**, האדם השלישי במשולש זה, הוא דמות מורכבת יותר. מניעיו אינם ברורים כל כך.

לפי ההגיון, צריך היה גלילי להיות הרבה יותר קרוב לאשכול מאשר לספיר. כי ספיר הוא בעל פילוסופיה כלכלית ימנית, בעוד שגלילי חושב את עצמו לאיש השמאל. אם כן, מה קושר את גלילי לטרויקה?

גלילי אינו לוחם על שררה. ישנה הרגשה כי הוא חושש מפני השררה, וכי אינו שש אל האחריות. הוא רואה את עצמו בתור אדם העומד מעל לעניינים, איש המצפון והאחריות, העומד מאחורי כס-המלוכה ונותן ליושב עליו עצות מה לעשות.

הצרה היא שליו אשכול, שהקיף את עצמו בים של יועצים, אינו מקבל עצות אף לא מאחד מהם. זה מרגיז את כל היועצים. זה מרגיז במיוחד את ישראל גלילי.

ספיר

השבועון האמריקאי "טיים", שהקדיש השבוע נגד לוי אשכול בשליחותו של דויד בן-גוריון.

בכך הוכיח טיים, שאינו מצטיין באיפורמציה שלו על ישראל, כי אין לו מושג על המתרחש באמת מאחורי הקלעים בירושלים.

איסר הראל שונא את אנשי רפ"י, ובייחוד את שמעון פרס, שהביא להדחתו בשנת 1963. כלל לא יעלה על דעתו לשרת אותם בכל צורה שהיא.

"פרשת איסר" כולה היא סימפסום של תופעה הרבה יותר חדשה מאשר רפ"י. היא שמה את הדגש על העובדה המדינית המרכזית ברעע זה:

האופוזיציה העיקרית ללוי אשכול שוב אינה נמצאת ברפ"י או בגח"ל — כי אם במפא"י עצמה, בקרב שותפיו-אמא-תמול, שעזרו לו להדיח את בן-גוריון.

מי דירבן את איסר

כאשר איים איסר הראל בהתפטרות, לא התייחס ללוי אשכול לדבר ברצינות. כי אשכול ידע שאיסר מקורב לשלושה מראשי המערך — גולדה מאיר, פינחס ספיר וישראל גלילי — והוא סמך על אלה כי ישכנעו את איסר להישאר בתפקידו חסר-התוכן.

בכל זאת התפטר איסר. ולא זה בלבד שהתפטר — אלא שפתח במיתקפה תעמולתית אישית על אשכול, שתיארה את ראש-הממשלה כאדם שאינו יודע מה הוא רוצה, שאינו מסוגל להחליט, הפחד מכל התנגדות, הנכנע לאולטימטום של ראש "המוסד", הדוחה כל הכרעה, שאינו מסוגל לקבל עצות. בקיצור — ההיפך הגמור של מנהיג.

האם יש בהתפטרות זו כשלון של גולדה, ספיר וגלילי, שלא הצליחו לרסן את איסר הראל?

יתכן שכן. כי איסר הראל אינו אדם שקל להשפיע עליו. הוא "אגוז קשה" — אדם המאמין בעצמו ובצידקת עניינו, והמוכן "ללכת דרך קירות". שאיפת-הנאם שלו היא כנה וצרופה, ויכולה להתבטא גם בלי עידוד נוסף.

אבל יש כיום בירושלים אנשים המאמינים כי שלושת גדולי המערך כלל לא התאמצו יתר-על-המידה לרסן את איסר. ואולי להיפך: הם עודדו את איסר להתפטר ולהתקיף את אשכול.

כי ברעע זה פועלת בצמרת המערך "טרוי קה" חדשה. ה"טרויקה" שהפילה את בן-גוריון — אשכול, גולדה וארן — התפרקה. במקומה באה "טרויקה" אחרת — גולדה, פינחס ספיר וגלילי.

המטרה הברורה של טרויקה זו היא להפיל את לוי אשכול.

שלושת אנשי ה"טרויקה"

מה מריץ את שלושת החותרים תחת שלטון אשכול? מדוע פנו נגד האיש שהם עצמם המליכוהו לא מכבר, ושיחד עימו סילקו את אנשי רפ"י ממפא"י?

לכל אחד מן השלושה יש נימוקים משלו, השונים מנימוקי רעהו אם כי לכלם יש אידי אולגוריה אנטי-אשכולית משותפת:

● **גולדה מאיר** מרוגזת על אשכול מפני שהוציא אותה מכל נגיעה בשטח היקר לה — מדיניות החוץ. כאשר נטשה את משרד-החוץ, מטעמי מחלה (בעיקר:

• ברוטית: כרכרה או מגלשת-קרח הרתומה לשלושה סוסים.

גלילי